

Commission
Internationale
pour la
Protection
des Alpes

Internationale
Alpenschutz-
kommission

Commissione
Internazionale
per la Protezione
delle Alpi

Mednarodna
komisija za
varstvo Alp

Avstrija
Francija
Italija
Liechtenstein
Nemčija
Slovenija
Švica

Draga bralka, dragi bralec!

Zadnja številka informativnega biltena CIPRE v tem letu je zaradi tehničnih in organizacijskih razlogov izšla v omejenem obsegu. V njej poročamo o najnovejših razvojnih spremembah pri Alpski konvenciji in – kot je bilo že napovedano – objavljamo na zadnji strani aktualiziran seznam, ki prikazuje projekte za smučarske žičnice v Alpah. Seveda se bomo na kratko ozrli tudi na letno strokovno konferenco CIPRE v letu 1999. Namesto poročanja o konferenci, ki jo je zelo uspešno organizirala CIPRA-Nemčija, v tej številki predstavljamo v krajši obliki kritične besede, ki jih je pri otvoritvi izrekel predsednik CIPRE Andreas Weissen. Kot uvod v temo letne konference »Biti mlad – postati star v alpskem prostoru« smo na domači strani CIPRE na internetu objavili začetne referate. Zbornik konference, ki vsebuje še več zanimivih besedil, lahko naročite pri CIPRI-International oziroma CIPRI-Nemčija ali pa prek interneta na domači strani CIPRE.

IMPRESSUM

Obvestila CIPRE

izhajajo 4-krat letno

Uredništvo (ur.): Andreas Gótz, Michel Revaz CIPRA-International – Prevodi: Nataša Lescovic Uršič, Michel Revaz, Alma Sartoris, Maša Valentinčič – Pri ponatisu zaželjena navedba vira – Natisnjeno na recikliran papir – Nemška, francoska, italijanska in slovenska izdaja – Celotna naklada: 12.000 – Tisk: Gutenberg AG, Schaan/Liechtenstein

CIPRA-International, FL-Schaan: cipra@cipra.org, www.cipra.org

Nacionalni odbori:

CIPRA-Österreich, c/o ÖGNU Wien: cipra@oegnu.or.at

CIPRA-Schweiz, c/o Pro Natura, Basel: mbehrens@pronatura.ch

CIPRA-Deutschland, München: cipra@1st-net.com

CIPRA-France, c/o Mountain Wilderness, Grenoble: cipra.france@wanadoo.fr

CIPRA-Liechtenstein, c/o LGU, Schaan: lgu@lgu.lol.li

CIPRA-Italia, c/o Pro Natura Torino: pronto@arpnet.it

CIPRA-Slovenija, Ljubljana: cipra@gozdis.si

Regionalni odbor:

CIPRA-Südtirol, c/o Dachv. f. Natur- u. Umweltschutz, Bozen: natur@dnet.it

Sklad Aage V. Jensen Charity Foundation iz Vaduza (FL) je finančno podprl izid te številke biltena CIPRA-Info.

Kakšna je prihodnost ljudi v alpskem prostoru?

Predsednik CIPRE-International Andreas Weissen je letno strokovno konferenco 1999 otvoril z dvema pesimističnimi in dvema optimističnimi tezama glede nevarnosti in priložnosti, ki se prebivalstvu in kulturnemu razvoju odpirajo v alpskem prostoru. Predstavljamo krajšo različico.

Andreas Weissen,
predsednik CIPRE-
International

1. Težnje h globaliziranemu gospodarstvu stopnjujejo tendence k plehkosti in izenačevanju vseh življenjskih področij, zato sta resno ogrožena tudi kulturna in naravna dediščina alpskega prostora.

Hitro gospodarsko prestrukturiranje povzroča v alpskem prostoru urbanizacijo dolin ter upadanje števila prebivalcev v višje ležečih vaseh (izjema pri tem so posamezne turistične občine in pa področje Bavarske, Predarlberskega, Tirolske, Salzburga in Južne Tirolske). Posledica tega sta plehkost in izenačevanje kulturne krajine in kulture. Z izginjanjem načina dela, značilnega za višinske kmetije, je povezana izguba raznolike kulturne krajine, ki obsega mnogo različnih vrst in ima stabilno strukturo. Po drugi strani pa urbana potrošniška kultura po ameriškem zgledu postopoma prodira v vse pore vsakdanjika, tudi na podeželju.

2. Hitro prestrukturiranje povzroča vedno večjo negotovost ljudi, med temi pa je veliko takih, ki so dovzetni za gesla, nastrojena proti tujcem («lov na grešne kozle»), in / ali domačijsko evforijo (povečevanje preteklosti).

Globalizirano gospodarstvo je anonimno gospodarstvo. Meceni nimajo več obraza, delovni ljudje postajajo »človeški viri«, ki so »aktivirani« ali »deaktivirani« – pač glede na to, kako se odvija posel. V času velike negotovosti utonejo v pozabo vrednote, kot sta strpnost in solidarnost. In skušnjava, da bi tujce spet očrnilo kot grešne kozle za lastno domnevno klavno osebno usodo, je precejšnja. Bolj kot se globalizacija gospodarstva širi, bolj je očitno, da pri mnogih družbenopolitični horizont postaja ožji. Pojem »domovine« se zlorablja pri tem za izključevanje drugih ljudi in je okinčan z votlimi folklorističnimi kulisami.

3. H kulturam alpskega prostora sodita raznolikost in izmenjava. Regionalna identiteta nastaja prek intenzivnejšega ukvarjanja s kulturno in naravno dediščino in prek razvoja perspektiv za prihodnost. Zahvaljujoč izmenjavi z ljudmi iz drugih alpskih kulturnih prostorov je mogoče različne regional-

ne identitete razširiti v skupno zavest o Alpah.

V stoletjih so v velikanskem labirintu alpskih dolin nastale raznovrstne kulturne skupnosti, pri čemer zgodovinske skupnosti niso bile statične strukture, temveč je med njimi prek prelazov obstajala dinamična izmenjava s sosedi iz bližnjih in daljnih gorskih dolin vse do nižin. Prevzeti so bili elementi drugih kultur in prilagojeni lastnim potrebam.

Spopad s preteklostjo in prihodnostjo je osnovni element za vsako družbo. Razvojni koncepti za prihodnost so lahko izvedljivi le takrat, ko so izdelani v skupnem dialogu, pri tem pa mora biti mladim omogočena posebna svoboda in spoštovanje. Nevarnosti kulturnega zapiranja in izključevanja je treba preprečevati z obsežnim programom kulturne izmenjave. Ustvariti bo treba številne možnosti kulturnih srečanj, kar bo vključevalo nealpske in neevropske kulture.

4. Življenjska kakovost v alpskem (podeželskem) prostoru ni odvisna le od materialnega standarda, prav tako sta pomembna dinamika in odprtost družbe, raznovrstne možnosti za razvoj in uspešno socialno mrežo. K temu lahko in mora svoj delež prispevati tudi politika.

Prebivalci alpskega podeželja si postavljajo predvsem naslednje eksistencialno vprašanje: Naj ostanem ali se odselim? Odgovor na to vprašanje pa je odvisen od tega, kakšne možnosti se konkretno odpirajo za socialni, gospodarski in kulturni razvoj: stanovanje, usposobljena pridobitvena dejavnost, možnost nakupovanja, mobilnost, zdravstveno varstvo, skrb za starejše, socialni stiki, kreativno udejstvovanje, športne dejavnosti itd. Upoštevati je treba torej ne le materialne, temveč tudi bistvene okvirne pogoje na socialno-kulturni ravni.

S podpisom Alpske konvencije so se alpske države in Evropska skupnost zavezale, da bodo konkretne ukrepe oblikovale v posebnem protokolu o prebivalstvu in kulturi. Ob tej priložnosti bi rad ponovno izrazil poziv CIPRE Alpski konferenci, da bi se končno lotili dela s protokoli.

Na koncu se zahvaljujem vsem, ki so dejavno sodelovali pri razpravi. Prisrčna hvala CIPRI-Nemčija in Svobodni deželi Bavarski, ki sta nas tukaj tako širokogrudno in gostoljubno sprejeli in omogočili, da je bila konferenca uspešna.

Sommerakademie «Brennpunkt Alpen»

in Liechtenstein

Erwerben Sie Kompetenz zu den Alpen –
Werden Sie AlpenspezialistIn

14. August bis 1. September 2000:
drei Wochen **Nachdiplom-Lehrgang über die Alpen**

24. bis 25. August 2000:
Seminar zum **ökologischen Umbau von Tourismuszentren**

optional 18. September bis 14. Oktober 2000:
vier Wochen Projektarbeit zum Thema:
**«Der ökologische Umbau von Tourismuszentren –
Eine zentrale Herausforderung für den Alpenraum
im neuen Europa»**

Eine wertvolle Weiterbildung für junge Leute
mit Hochschul- oder Fachhochschulabschluss,
die sich für eine fächerübergreifende, transnationale
Betrachtung der Alpenproblematik interessieren

www.cipra.org

Ein Bildungsangebot der Internationalen Alpenschutzkommission CIPRA in Zusammenarbeit mit der Fachhochschule Liechtenstein

Sommerakademie
Brennpunkt Alpen

Académie d'été
Les Alpes à la une

Accademia estiva
Obiettivo sulle Alpi

Poletna akademija
**Alpe-skupna
vrednota**

prometnih osi višjega razreda v alpskem prostoru, ne da bi pri tem obstajale izjeme. Evropska unija je glede tega takoj napovedala, da bo do tega predloga vložila uradni pridržek. Besedilo, ki so ga izdelali v delovni skupini pod liechtensteinskim predsedstvom, namreč predvideva, da se nove ceste višjega razreda «načeloma» ne bi več gradile, pri čemer bi obstajale izjeme. Težavo predstavlja pri tem formulacija, po kateri ima vsaka pogodbeni stranka pravico «do gradnje prometne infrastrukture, o kateri je bilo že odločeno v trenutku podpisa protokola v okviru pravnega reda posamezne države podpisnice». Kaj to pomeni, ni jasno, vendar se je bati, da bodo nekatere države z ozirom na ta člen poskušale mimo Alpske konvencije «pretihotapiti» vse projekte, ki jih načrtu-

na koncu postopka arbitražno sodišče izdalo obvezujočo razsodbo. Nemška stran si želi, da bi to bilo le v obliki priporočila. Na podlagi kompromisnega predloga Švice naj bi se udeležena stranka v spornem primeru že na začetku obvezala, ali bo na postopek pristala ali ne. Če bi pristala, bi bila razsodba obvezujoča. Tudi ta možnost za CIPRO ni sprejemljiva. Nemčija bi se morala odločiti, ali si želi postopka za odpravo spornih vprašanj, ki ga je sama zahtevala na zadnji Alpski konferenci. Če tega ne želi, bi vse udeležene prenehale zapravljati dneve na zasedanjih, ki brez pristanka vseh udeleženk sploh ne morejo biti uspešna.

Seznam projektov za smučarska območja v alpskem prostoru

Zemljevid je na voljo prek interneta na spletni strani www.cipra.org in bo predstavljen na razstavi »Krasne nove Alpe«.

Projekte razlikujemo glede na to, do katere stopnje so bili izdelani:

predmet pogovorov in razprav: O projektu poročajo mediji, o njem se govori, obstaja skica projekta, vendar pa projekt ni izdelan oziroma dokončan.

načrtovan/projektiran: Obstaja konkreten projekt (predračun stroškov itd.), ki ga je izdelal urad za načrtovanje. Postopek za odobritev projekta (administrativni potek) je lahko že uveden, vendar še ni zaključen.

odobren: Postopek za odobritev projekta je zaključen in dokončno pravno močan (uradno odobren). Projekt je mogoče kadarkoli uresničiti.

v izvajanju: Projekt se izvaja oziroma je že dokončan.

Izbrane so naslednje oblike projektov za smučarska območja:

nova smučišča (NOV): ureja se novo smučišče (v do sedaj nedotaknjeni dolini);

povezava smučišč (POV): povezava dveh ali več smučišč, če je bil zaradi povezave potreben večji gradbeni poseg gradnja načeloma novega in večjega smučarskega območja;

razširitev smučarskega območja (RSO): že obstoječemu smučarskemu področju na novo priključijo še nedotaknjen predel v njegovi okolici.

V Nemčiji so omenjeni projekti povezani s precejšnjo razširitvijo zmogljivosti.

(stanje: oktober 1999, popolnost seznama ni zajamčena)

predmet pogovorov in razprav

POV/NOV Alpach und Auffach, Tirol/A
 NOV Eisenerzer Ramsau, Steiermark/A
 RSO/NOV Petzen-Erweiterung und Anschluss Slowenien, Kärnten/A
 RSO/NOV/POV Flattach-Wurtenkees: Zirknitzscharte, Baumbachspitze, Kärnten/A
 RSO Naurz, Tirol/A
 POV Schlick 2000 Axamer Lizum, Tirol/A
 RSO Lackenhof/Ötscher, Niederösterreich/A
 RSO Hinterstoder-Wurzeralm, Oberösterreich/A
 RSO/NOV Kitzsteinhorn Richtung Hocheiser, Salzburg/A
 POV/NOV Lech-Warth, Vorarlberg/A
 RSO/POV Schneekar/Mittelberg & Hoher Ifen, Vorarlberg/A
 POV Mutters – Muttereralp/Axams – Axamer Lizum, Tirol/A
 NOV/POV/RSO Rauris-Anschluss an Wurtenkees, Salzburg/A
 RSO: Rauris Hochalm, Salzburg/A
 POV/NOV Harham-Leogang, Salzburg/A
 POV/NOV Diedamskopf-Kleinwalsertal, Vorarlberg/A
 POV See-Serfaus über Ascherhütte, Tirol/A
 POV/NOV Vent-Mittelbergferner, Tirol/A
 RSO Warth-Salober («Auenfeld II»), Vorarlberg/A
 Reit im Winkel (Kaisergerberge), Südbayern u. Tirol/A/D
 Heutal-Winklmoos, Bayern/Salzburg/A/D
 Sonntagshorn/Heutal/Winklmoos, Salzburg/Bayern/A/D
 NOV/RSO/POV Hochgimling, Loferer Alm, Steinplatte, Seegattgrl zum Scheidberg/Dürrnbachhorn, Salzburg/Tirol/Bayern/A/D
 POV Langtaufers-Kannertal, Südtirol/Tirol/A/I
 NOV Wildstrubel, VS/BE/CH
 NOV Bettmeralp-Chatzenlöcher, VS/CH
 NOV Rosenhorn/Gründelwald, BE/CH
 NOV Riederalp-Belalp, VS/CH
 NOV Mittelallalin-Allalpinpass (Saas Fee), VS/CH
 POV Saas Fee-Zermatt, VS/CH
 NOV St. Antönien Joch, GR/CH
 POV/NOV Scuol-Samnaun/Ischgl, GR/CH/A
 Schwarzenberg, Balderschwang/D
 POV Val d'Isère/Bonneval sur Arc (Tarentaise-Maurienne), Rhône-Alpes/F
 RSO «Valmeinier-Valloire, Col des Marches, «La Croix du Sud», Modane (Maurienne), Rhône-Alpes/F
 RSO «Grand Massif» (Haut-Giffre – Vallée de l'Arve), Rhône-Alpes/F
 RSO/NOV Verchaix-Morzine et Les Gets (Haut-Griffe), Rhône-Alpes/F
 POV Andalo-Campiglio, Trentino/I
 NOV Baselga di Pinè, Trentino/I
 POV San Valentina Palsa, Trentino/I
 RSO Passo Broccon, Trentino/I
 RSO Lago Palù, Lombardia/I
 NOV Entracque, Piemonte/I

POV Gitschberg – Jochtal, Trentino-Südtirol/I
 NOV Val della Mite, Trentino/I
 POV Val Giumella, Trentino/I
 NOV Monte Pelmo, Veneto/I
 POV Sexten-Sillian, Trentino-Südtirol/Tirol/I/A
 RSO Bosco Gurin/Ponte Piemont/TI/CH
 RSO Monte Moro, Piemont/VS/CH
 Sella Nevea-Bovec Canin, Friuli/SI/VI
 RSO Kobla/SI
 RSO Kranjska Gora/SI
 RSO Mariborsko Pohorje/SI
 RSO Rogla/SI
 POV Soriska Planina-Kobla/SI
 RSO Belalp, VS/CH

načrtovan / projektiran

NOV Tschalenga-Brand, Vorarlberg/A
 RSO Silvretta Nova-Spatia, Vorarlberg/A
 RSO Innertal-Fürstalm-Gerlos, Tirol/A
 RSO/NOV Ischgl/Piz Val Gronda, Tirol/A
 RSO Kals-Matrei, Tirol/A
 RSO/NOV Mauterndorf, Salzburg/A
 POV/NOV Penken/Hochzillertal, Tirol/A
 POV/NOV Skigebiet Mayrhofen u. Tux, Tirol/A
 POV/NOV Mellau-Damüls, Vorarlberg/A
 POV/NOV Murau – St. Lorenzen, Steiermark/A
 RSO St. Lambrecht – Grebenzen, Steiermark/A
 RSO Obertraun-Dachstein, Oberösterreich/A
 RSO/NOV Ramsau a. Dachstein, Steiermark/A
 RSO Riefensberg-Hütten, Vorarlberg/A
 RSO (POV/NOV-Vorstufe) Kühtai-Feldringer Alm-Pirchkogel, Tirol/A
 RSO Pistenerweiterung St. Anton a. Arlberg, Tirol/A
 RSO Steinberg am Rofan, Tirol/A
 NOV/RSO Nassfeld, Kärnten/A/I
 RSO/POV/NOV Langtaufers-Kaunertal, Südtirol/Tirol/A/I
 NOV/RSO Dreiländereck/Arnoldstein Kärnten/Steiermark/SI/A/SI
 POV Arosa-Lenzerheide-Tschierschen, GR/CH
 RSO Pischas/Davos, GR/CH
 POV Evolène – 4 Vallées, VS/CH
 POV Lungern-Schönbühl, Giswil-Mörlialp, OW/CH
 NOV Schamserberg, GR/CH
 RSO Minschuns, GR/CH
 RSO Vercorin, VS/CH
 RSO Lauchernalp/Wiler: Hockenhorngrates (Milibachgletscher), VS/CH
 RSO Zuoz-Pizet-Viroula, GR/CH
 RSO/NOV Samnaun-Zebblas/Ischgl, GR/Tirol/CH/A
 RSO/NOV Tête de Balme/Finhaut, VS/Hte Savoie/CH/F
 RSO Vallon des Rossets aux Arc (Tarentaise), Rhône-Alpes/F
 RSO Crévoux (Près d'Embrun), Provence-Alpes-Cote d'Azur/F
 POV Les Orres-Risoul-Vars, Provence-Alpes-Cote d'Azur/F
 POV/RSO Projet «Espace Diamant»: Les Saisies-Hauteluce-Crest-Voland-Flumet-Notre-Dame-de-Bellecombe

(Savoie)-Praz-sur-Arly-Mégève-Les Houches-Contamines-Montjoie (Haute-Savoie), Rhône-Alpes/F
 RSO Méribel (Vallée de la Tarentaise), Rhône-Alpes/F
 RSO/POV Orelle-Val Thorens (Maurienne-Tarentaise), Rhône-Alpes/F
 RSO Orcières Merlette (prcs de Gap), Provence-Alpes-Cote d'Azur/F
 POV St-Collomban-les-Villards, La Toussuire, Le Corbier, St-Sorlin d' Arves; Création du «Massif de l'Ouilleon» (Vallée de la Maurienne), Rhône-Alpes, F
 RSO Monte Roen, Trentino/I
 POV Piani di Bobbio, Lombardia/I
 POV Valzurio, Lombardia/I
 POV Marileva-Daolasa, Trentino/I
 NOV Monte Fior, Veneto/I
 POV Monte Rosa/Alagna-Gressoney, Valle d'Aosta/ Piemonte/I
 NOV Monte Ust, Trentino/I
 POV Pinzolo-Campiglio, Trentino/I
 NOV Val Varaita/Sampéyre, Piemonte/I
 NOV Razzo – Mediana/Friuli/I
 NOV San Martino di Castrozza-Passo Rolle, Trentino/I
 RSO Tremalzo, Trentino/I
 RSO Caischavedra/Disentis, GR/CH
 NOV Sidelhorn (Munster), VS/CH
 RSO Obersaxen/Piz Mundaun, GR/CH
 NOV Oberalppaß/Sedrun, GR/CH
 POV Vercorin – Grimentz, VS/CH
 RSO Fondel/Langwies (Parsenngiebet/Fideriser Heuberge), GR/CH
 RSO Schafberg/Leukerbad, VS/CH
 RSO Saas Fee-Chessjen (Saas Almagell), VS/CH

odobren

Bolsterlang: Hörnerbahn, Schwaben/D
 Fellhorn, Oberbayern/D
 POV Les Arcs-La Plagne (Tarentaise), Rhône-Alpes, F
 NOV Ladurns (Wipptal), Trentino-Südtirol/I
 RSO Skigebiet Plose, Trentino-Südtirol/I
 NOV Kolfrisch-Grödnerjoch, Trentino-Südtirol/I
 NOV Helm nach Vierschach, Trentino-Südtirol/I
 RSO Jacun-Lift, Trentino-Südtirol/I
 RSO Skigebiet Watles ins Zerzertal, Trentino-Südtirol/I
 RSO Speikboden/Ahrntal, Trentino-Südtirol, I
 RSO Schnalstal, Trentino-Südtirol/I
 RSO Kronplatz-Piccolein, Trentino-Südtirol/I
 RSO Roskopf, Trentino-Südtirol/I
 RSO Schwemmalm Ulten, Trentino-Südtirol/I
 RSO Mellau-Suttis, Vorarlberg/A

v izvajanju

RSO Thurntaler, Tirol/A
 RSO Bizau-Hirschberg, Vorarlberg/A
 RSO Donnersbachwald-Riesneralm, Steiermark/A
 POV/NOV Kaltenbach-Hochfügen, Tirol/A
 RSO Riefensberg-Hochhäderich, Vorarlberg/A
 RSO Gargellen, Vorarlberg/A
 RSO Warth-Steiffisalp, Vorarlberg/A
 POV/NOV Wilde Krimml Zell a. Z. mit Gerlos, Tirol/A
 Buchenberg Teglberrgliftgesellschaft, Schwaben/D
 Fellhorn, Oberbayern/D
 Ofterschwanger Horn, Schwaben/D
 RSO Santa Caterina Valfurva, Lombardia/I
 RSO Hochzeiger, Tirol/A
 RSO Innsbruck Patscherkofel Tirol/A
 RSO Schleppe-Alm, Kärnten/A
 RSO Manazell, Steiermark/A
 RSO Obertauern, Salzburg/A
 RSO Hebalm, Steiermark/A
 RSO Grubenkopf, Tirol/A
 POV Pichl – Schlading-Haus, Steiermark/A
 POV Serfaus-Fiss-Ladis, Tirol/A
 POV/NOV Schwarzkogel, Tirol/A
 RSO Venet, Tirol/A
 RSO La Clusaz (Chaîne des Aravis), Rhône-Alpes/F
 POV Brand-Bürserberg, Vorarlberg/A
 RSO Brand-Glatjoch, Vorarlberg, A
 RSO Präbichl, Steiermark/A